

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนานวัตกรรมทางด้านศิลปะในการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบวัฒนธรรมประเพณี และเทศกาล ในพื้นที่ภูหินร่องกล้า ภูทับเบิก และเขาค้อ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือศึกษาข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบวัฒนธรรมประเพณี และเทศกาลในพื้นที่ภูหินร่องกล้า ภูทับเบิก และเขาค้อ รวมทั้งศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและประเมินผลการพัฒนานวัตกรรมทางด้านศิลปะในการจัดการท่องเที่ยว

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาแบบผสมผสานกล่าวคือ การวิจัยเชิงสำรวจชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย หลังจากนั้นจึงศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตการมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือข่ายสาธารณะ ซึ่งเป็นวิธีวิทยาที่ประกอบด้วยการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น การพัฒนารูปแบบสาธารณะขึ้นสำหรับการวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ พัฒนาการทางความรู้ของคนในชุมชน เครือข่ายความสัมพันธ์ และพลวัตของวัฒนธรรมของชุมชน อันเป็นส่วนส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนในพื้นที่ภูหินร่องกล้า ภูทับเบิก และเขาค้อ มีพื้นที่ครอบคลุม 2 จังหวัด 3 อำเภอ 11 ตำบล 131 หมู่บ้าน

การวิจัยครั้งนี้ พบว่าองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน เป็นการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเริ่มจากการสืบค้นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนานวัตกรรมทางด้านศิลปะในการจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางการจัดการความรู้ โดยจัดทำระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จัดทำเอกสารการท่องเที่ยว 2) ด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก โดยการสำรวจและคัดเลือกสินค้าผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกชุมชน ออกแบบสินค้าผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก จัดทำเทศกาลตลาดนัด และสื่อสิ่งพิมพ์ 3) ด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางการประชาสัมพันธ์ โดยการจัดทำคู่มือการท่องเที่ยว แผนที่การท่องเที่ยว แผ่นพับ เผยแพร่ทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และ 4) ด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางด้านคุณค่า โดยการจัดทำภาพยนตร์สารคดี บทเพลง หนังสือภาพถ่ายสารคดี ปฏิบัติการทางศิลปะ ภาพยนตร์โฆษณา และศิลปะภูมิทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินคุณภาพโดยรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คนโดยวิธีสัมภาษณ์ ประกอบด้วยนักท่องเที่ยว คนในพื้นที่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

และศิลปกรรม สรุปได้ดังนี้ ด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางด้านการจัดการความรู้ระดับดีมาก ด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกระดับดี ด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางด้านการประชาสัมพันธ์ระดับดีมาก และด้านการพัฒนานวัตกรรมศิลปะทางด้านคุณค่าระดับดีมาก

รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,000 คน ประเมินผลหลังการดำเนินโครงการและกิจกรรมย่อยต่างๆ ผลประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับสูง ($\bar{X} = 4.17$ $sd = 0.81$) ประเมินการมีรายได้ในระดับดี ($\bar{X} = 4.17$ $sd = 0.81$) และประเมินการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.17$ $sd = 0.81$)

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นนวัตกรรมทางด้านศิลปะสำหรับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น ซึ่งภาพรวมได้แก่ด้านความสวยงาม ลักษณะเด่น อัตลักษณ์ ความสำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี ประวัติศาสตร์ สภาพภูมิทัศน์ สภาพอากาศ วิถีชีวิต และเทศกาลต่างๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้น ได้แก่ หมายเลขโทรศัพท์ เว็บไซต์ แผนที่ การขนส่ง ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว เว็บไซต์ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิศาสตร์สภาพภูมิอากาศ และการเตือนถึงอันตรายในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวด้วย

Abstract

‘Innovative Development of Arts in Tourism Management : The Explorations of Culture, Traditions and Festivals in PhuHinRongKla Phitsanulok, PhuThapBerk and Khaokho, Phetchabun, Thailand’ is a research that aiming to develop the innovation of arts that support and relate to tourism management as well as cultural tourism and festive Thaitourism.

The main purposes of this research are first, to gain knowledge and comply information the centered to the pattern of cultures and traditions at the areas of Khao Kho and PhuTubberk mountainand, second, to realize about the capability of the community in the mentioned areas ; how community and its members create the travel route as well as evaluate the development of innovative arts that specifically applied to tourism management.

About research methodology and techniques, various research techniques have been applied and integrated for instances; community-based and participant observation technique, qualitative research, participatory research, in-depth interview and community and social network concept.

By using the mixed methods, this research analyses the system of local information data base, the development of public sphere and how it relates to the development of knowledge of community’s members, social networks and the dynamic of community’s cultural tourism. The findings or the results of the mentioned analyzing will used andapplied to promote the tourism in ‘PhuHinRongKla’ (based in Phitsanulok province) and ‘PhuThapBerk and Khaokho’ (based in Phetchabun province) which cover 2 provinces 3 districts, 11 sub-districts, and 131 villages respectively.

According to this research, the findings show that the body of knowledge about local tourism is shaped up from first, the developmental plan to initiate the

new route or new tourist attraction(s) and second, the analyzing of public facilities that will support and enhance the value of tourist attraction(s).

The Innovative Development of Arts in Tourism Management in this contexts can be defined as

1) The development of innovative arts for knowledge management (conducting electronic database and electronic documents for tourism)

2) The development of innovative arts for developing local products and souvenirs (by selecting, designing and producing local products, initiating local market fairs, and making publication)

3) The development of innovative arts for public relations (publishing travel guide books and manuals, leaflets or brochures, contents for radios, televisions and publications)

4) The development of innovative arts for creating an awareness art's value and sense of aesthetic (producing movies, composing songs, publishing photo book, making documentary film and advertisement and creating architecture/art works)

The research findings, rooted from the interview techniques using 80 participants from various sectors/stakeholders such as tourists, local people, the experts in art and tourism fields, also show that the innovative arts in knowledge management is rated as 'very good', the innovative arts in developing local products and souvenir is rated as 'good', the innovative arts in public relations is rated as 'very good' and the innovative arts in creating an awareness art's value and sense of aesthetic is rated as 'very good'.

In addition, based on the surveys of 2000 examples (conducting through project evaluation and other related minor projects), the results are presented as follow:

1. The satisfaction of tourists: very satisfied ($\bar{X} = 4.10$ S.D. = 0.83)

2. The evaluation of increasing income: good ($\bar{X} = 4.11$ S.D. = 0.84)

3. The increasing number of the visiting tourists: very high ($\bar{X} = 4.09$ S.D. = 0.79)

To conclude, this research has proved that all forms of innovative arts can truly attract the significant number of tourists and also enhance the opportunity to present the beauty and identity of the selected areas, also this concept will help to promote tremendous dimensions of tourism for examples; the value of Thai traditions, culture and history, landscape and scenery, way of life, festivals and other useful information that the tourists should concern.